

Medicina legala

In lume

Cronologic exista 3 perioade istorice:

O perioada veche care a durat cateva mii de ani pana in secolul 16; in aceasta perioada medicina legala nu era separata de anatomie patologica si chirurgie , neexistand tratate sau experti specializati.

A doua perioada, intermediara, cu incepere in secolul 17 caracterizata prin studiu sistematic, dezvoltare stiintifica, separarea specialitatii si evidentierea individualitatii sale, aparitia expertilor medici legisti; etapa este initiata in Italia cu raspandire europeana ulterioara.

A treia etapa, recenta, moderna, incepe o data cu secolul 20 avand ca repere importante descoperirea in anul 1901 a grupelor sanguine (Landsteiner) si a profilului ADN (amprenta genetica) in 1985 (sir Alec Jeffreys).

Perioada veche

Antichitatea.

Cele mai vechi dovezi care atesta colaborarea medicilor cu justitia dateaza din antichitatea cea mai indepartata.

Babilon

In Codul lui Hamurabi (rege al Babilonului intre anii 1728-1686 i.e.n.) se remarca elemente de raspundere medicala, precizind si sanctiunile pentru greseli in interventiile terapeutice.

India

Legile Manu cu valori eugenice si de sanatate publica. Folosirea otravurilor era pedepsita ca si a unor abuzuri sexuale. Martorii bauti, obositi, cu deficiente psihice nu erau acceptati in instante.

Egipt

In codurile de legi ale Egiptul antic era prevazuta necesitatea examinarii de catre moase a femeii gravide condamnate la moarte, aminindu-se pedeapsa pina dupa nastere (daca graviditatea era confirmata). Legile egiptene pedepseau aspru avortul; se considerau drept vicii grave unele perversiuni sexuale.

La evrei

In Talmud se mentioneaza ranirile, omuciderile, sinuciderile, sarcina, constatarea mortii, perversiunile sexuale, semnele virginitatii, violul, pubertatea, sterilitatea etc.

Persia

Avortul criminal era sever pedepsit. Exista o clasificare a leziunilor traumatice in 7 grupe incepand cu echimozele pana la plagile mortale care erau aplicate atunci cand o persoana trebuia consultata dupa o agresiune.

China

Documente medicale care atesta folosirea otravurilor dateaza din anul 3000 i.C. Hasisul era dat spre anestezie in chirurgie.

Grecia

Atit medicina greaca cit si cea romana, cunoscind bolile psihice au aratat felul cum puteau fi trasi la raspundere penala anumiti bolnavi mintali. Autopsiile in general nu erau efectuate intrucat se considerau corpurile ca fiind sacre. Se cunosteau insa otravuri precum cucuta (sinuciderea lui Socrate). Hipocrate vorbea despre mortalitatea plagilor in aforismele sale. Aristotel a fixat momentul definirii vietii fetale la a 40 zi dupa conceptie.

Roma

In Digestele lui Iustinian (secolul al VI-lea) se formuleaza parerea ca medicilor este mai curind o judecata decit o marturie. In secolul 600 i.C. pe timpul imparatului Numa Pompilius se dateaza prima apreciere medico-legala referitoare la obligativitatea deschiderii abdomenului femeilor care mor in timpul nasterii pentru a salva copilul (cezariana). Astfel au fost nascuti Scipio Africanul si Julius Cesar. Lex Aquilla, 572 i.C., face aprecieri asupra mortalitatii prin plagi.

Tablele, cu precadere a XII-a (449 i.C.): "Nasterea unui om are loc intr-o perioada de 10 luni (n.n. solare). Adica o perioada de 300 zile ca durata extrema a sarcinii si deci total care era mort sau absent dincolo de aceasta perioada este in afara raspunderii paternale". Aceasta durata este identical cu cea fixata 2000 de ani mai tarziu in codul Napoleonian. Nu era voie sa se arda cadavre in incinta orasului sau la mai putin de 60 picioare de o locuinta.

Lex Cornelia a lui Sulla (138-78 i.C) prevedea supravegherea prostitutiei, avortul interzis, sarcina confirmata numai dupa controlul facut de 5 moase. Corpul lui Julius Cesar a fost expus in forum si a fost examinat de catre Antistius care a demonstrat ca numai una dintre cele 23 de plagi a fost letala. Ea a penetrat toracele printre coasta 1 si 2. La fel a fost expus si corpul lui Germanicus si Genucius.

Plinius cel batran (d.C.23-79) a scirs despre moartea subita, sinucidere, a stability ca menopauza apare la 40 ani si ca abilitatea de a concepe inceteaza la 50 ani. Corpurile barbatilor plutesc pe apa cu fata in sus si a femeilor cu fata in jos, un mit mult timp pastrat.

Soranus (d.C.98-138) vorbind despre bolile femeilor nu face referire la himen, ceea ce ilumineaza societatea romana si viata sociala din Roma. Sub imparatul Iustinian (d.C. 483-565) in digeste se scrie: "Medicii nu sunt martori obisnuiti si ei pun la dispozitie judecati mai degraba decit marturii". Se recunoaste pentru prima data necesitatea si rolul expertului intr-un proces.

Autoritatea lui Hipocrate si a lui Aristotel era dominanta in Roma.

Perioada premergatoare (de tranzitie): sec V – sec XVI

Secolul V- Secolul XVI

Legile barbarice

In secolul 5, imperiul roman era in europa vestica dominat de popoarele germanice si slave, considerate barbare. Este surprinzator ca tocmai aceste popoare au precizat rolul expertului si statutul sau. S-a instituit wergeld o dezdaunare fata de victima si familia sa.

Lex Alemanorum ofera o descriere exacta a plagilor si a repararii prejudiciului sub raport civil.

Legea salica face aprecieri asupra avortului posttraumatic.

Codul vizigotic impune restrictii in practica medicala si pedepse medicului (ca si codul Hammurabi) in cazul in care pacientul moare. Codul Bavarian aduce pedeapsa pentru avort.

Carol cel Mare (742-814) pune sa se scrie Capitularies in sensul unificarii legislative a imperiului sau. Se subliniaza necesitatea informatiei medicale intr-un proces, folosirea obligatorie a medicilor pentru aprecieri medicale asupra plagilor, sinuciderii, violului, bestialitatii, infanticidului, divortului, impotentei.

Asizii din Ierusalim. Era un cod de legi imaginat pentru regatul Ierusalimului de catre Godfrey de Bouillon. Se referea printre altele la necesitatea autopsiei in orice crima.

Italia

Roger II al Siciliei (1140) emana o lege care pedepseste sarlatanii si cere examinare medicala.

Frederick II in 1224 cere examinari publice medicale si reglementeaza invatamantul medical: varsta minima 21 ani, durata 5 ani dupa un studiu de logica 3 ani si un "rezidentiat" de 1 an dupa facultate.

Hugo de Lucca celebru chirurg, a depus juramantul de medic legist expert in 1249 si a dat marturii in fata tribunalului ecleziastic in caz de avorturi. Papa Inocent III in 1209 accepta medici la curte care sa evalueze cu precadere plagile.

Papa Gregoriu IX, 1234, Nova Compilatio Decretalium cu referire precisa la problematici medicale si juridice in cz de cezariana, impotentia, casatorie, nulitate, nastere, abuz sexual, avort, omor, etc.

De asemenea in aceste Decretalii se cerea expres un medic expert in probarea torturi.

Papa Gregoriu XII, 1582 adauga la cele precedente unele problematici de sexologie.

Expertiza medicala devine obligatorie si se precizeaza ca "medicul trebuie sa fie crezut in cadrul domeniului sau medical".

Franta.

Inca de pe vremea episcopilor de maine si Anjou existau experti medicali. Referintele erau asupra plagilor in cadrul examinarii externe a corpului dar nu se practicau autopsii.

In 1374 se acorda dreptul la autopsie pentru Facultatea din Montpellier.

Germania

In 1507 la Mainz sub auspiciile lui George print episcop de Bamberg se formuleaza cel mai complet cod penal si procedural de catre baronul von Schwartzenberg se va deveni Codul Bambergensis.

Bazandu-se pe acesta se promulga in 1532 Constitutio Criminalis Carolina un adevarat cod penal si procedural in care se precizeaza clar rolul medicului expert, statutul sau si necesitatea expertizei sale in cadrul unui proces.

Apar unele monografii in domeniu si medicina alegala capata germenii individualitatii ca specialitate.

Bazandu-se pe o observatie a lui Galen se imagineaza testul plamanului respirat (Sonnenkalb, 1561) care va fi folosit pentru prima data de Schreyer in 1682. Acest test va crea un real imbold specialitatii si rolului expertului si ramane in uz pana astazi desi cu unele limite.

China

Cel mai vechi document al medicinei legale universale este colectia Hsi-Yuan-Lu, in cinci volume, aparuta in 1247 in China, autorul fiind consilierul penal Sun-tsi. Se ocupa de autopsii, traumatisme mortale si nemortale, asfixii, moartea subita si mortile survenite in cursul tratamentului prin acupunctura. Titlul unui capitol: "Cum se spala nedreptatea" subliniaza rolul social al medicinei legale, iar "Instructiuni pentru autopsieri" precizeza metodologie si tehnica de autopsie.

Secolul XVI

In 1575 Ambroise Pare publica "Des rapports et des moyens d'embaumer les corps morts", prima carte de medicina legala aparuta in Europa. Adresindu-se medicilor, el le arata dificultatile profesiei medicale si le recomanda sa fie obiectivi si "sa nu prezinte plagile mari ca mici si nici cele mici ca mari prin favoare sau altfel, pentru ca juratii (judecatorii) se consulta si judeca adesea dupa cum li se raporteaza". Mai scrie "Moartea in urma ranilor sau impotentei sau pierderea vreunui membru".

Sylvaticus scrie in 1595 un tratat despre simulare.

In 1597 Methodus Testificandi a lui Condronchius se refera la experti in fata legii privind otravirile, plagile, probleme sexuale. Din aceasta epoca dateaza lucrarea lui Fortunato Fidelis "De Relationibus Medicorum Libri Quator" care poate fi considerata ca primul tratat extins de medicina legala.

Pineau publica la Paris in 1598 un tratat despre virginitate si deflorare.

Perioada intermediara: secolul al XVII-lea -secolul 20

Italia

Chirurgia Forensis a lui Cheloni in 1606. Discursul asupra impotentei, Tagereau, in 1611, edictul din Nantes in 1603.

Primul medic in sa care a folosit denumirea de "medicina legala" a fost italianul Paolo Zacchia, medic al papei Inocentiu al X-lea, consultant (expert) al tribunalului ecleziastic (Rota Romana), si savant multilateral (medic, poet, muzician, pictor, preot).

Astfel intre 1621 si 1635 a scris la Roma 7 volume si apoi la Amsterdam alte 2 (1666) din, poate cel mai celebru tratat de medicina legala din toate timpurile, Questiones medico-legales. Sunt abordate capitolele clasice ale medicinei legale la care anexeaza si 85 de pareri si decizii ale Rotei Sacre. Alte denumiri folosite pentru desemnarea acestei specialitati (Medicina Forensis, Medicina Legalis, Medicina Legala, Medecine Legale, Legal Medicine, Forensic Medicine reflecta legaturile medicinei cu dreptul. Exista si alte denumiri ca: Medicina Judiciara, Medecine Judiciaire, Medical Jurisprudence, Gerichtliche Medizin. Acestea indica un domeniu mai restrans de aplicare a cunostintelor medicale in procedura judiciara (cercetare, ancheta, judecata) acoperind mai bine continutul activitatii concrete a expertizelor curente. O alta grupa de denumiri indica o cale particulara de dezvoltare a medicinei legale, paralel cu obligatiile igienico-sanitare si administrative ale medicului: Medizinische Polizeiwissenschaft, Staatsarzneikunst, Politia medica. Cristalizarea medicinei legale ca specialitate medicala de sine statatoare debuteaza cu obiceiul justitiei de a solicita ajutorul unor persoane cu experienta (moase, medici, chirurgi) pentru judecarea proceselor privind viata, integritatea corporala si sanatatea omului.

Ca psihiatru si medic legist C. Lombroso a creat antropologia criminala bazata pe teoria falsa a criminalului innascut, neglijand rolul criminogen al mediului social.

Germania

In 1629 *Inspectia ranilor mortale*, Bernardus Suevus, Melchior Sebitz continua cu studii asupra virginitatii (1630) si a plagilor (1638), Michaelis in Germania care prezinta un curs de medicina legala la Universitatea din Leipzig (1650).

Universitatile evului mediu au constituit prin consiliile facultatilor de medicina primele organe de expertiza, fiind solicitate sa-si dea parerea in diverse probleme medico-sanitare din care unele aveau caracter medico-legal.

Praxis Criminalis in 1656.

Welsch in 1660 scrie un tratat asupra plagilor si a mortalitatii lor, devenind foarte cunoscut.

Valentini in 1701 *Pandectae medico-legales*, urmate de *Novellae medico-legales* scrieri ce vor fi incorporate in *Corpus Juris medico-legale* in 1722 prima carte care incearca sa puna in balanta opera lui Zacchias.

Prima revista de medicina legala apare in Germania in 1782 la Berlin publicata de Uden si Pyl.

Mari personalitati constituie Hencke, Mende dar mai presus de toti Johann Casper (1796-1864). Timp de 40 de ani Casper a concentrat intreaga specialitate in jurul sau. Cartea sa de capatai este fara indoiala *Praktische Handbuch der Gerichtlisen Medizin* (1856) este unul dintre primele tratate moderne in domeniu.

Se infiinteaza catedra de medicina legala la Viena in 1804. In 1875 la catedra ajunge Eduard Ritter von Hofmann (1837-1897) o mare personalitate in aceasta specialitate. Se editeaza carti de diagnostic pe cadavru (J. L. Casper, 1858) precum si cunoscutele sale carti *Atlas de medicina legala* (E. von Hofmann) si *Lehrbuch der Gerichtlisen Medizin*. Sub conducerea sa Viena devine centrul de specialitate in Germania.

Aceasta orientare este continuata de A. Haberdar la Viena, F. Strassmann la Berlin si altii.

Franta

Antoine Louis expert medic legist la curte timp de 30 ani. Si a fost primul care a predat medicina legala. Era extrem de bine vazut si de apreciat. A scris un tratat asupra inecarii in 1748, asupra semnelor mortii in 1752, spanzurarii 1763, mecanismelor de contralovitura in traumatismele cranio-cerebrale in 1772.

Pina la Revolutia franceza din 1789, cadrul procedural penal nu era favorabil dezvoltarii expertizelor medicale (dezbaterile erau adesea secrete, acuzatul lipsit de aparare, marturia inculpatului considerata "regina probelor" era adesea smulsa prin tortura etc). In secolul al XIX-lea procedura judiciara inceteaza sa mai fie secreta si devine publica, si de aceea opiniilor expertilor solicitandu-se o cit mai mare rigoare, impartialitate si probitate stiintifica. Dezvoltarea unei categorii de experti medicali specializati (medicina legala) a exercitat la rindul ei o influenta reciproca asupra dezvoltarii conceptiilor de drept si procedura (alienatul mintal scapa de rigorile justitiei, pruncuciderea ajunge sa beneficieze de o pedeapsa mai blinda decit omuciderea, anomalile sexuale beneficiaza de o interpretarea mai justa) si asupra imbogatirii si diversificarii probele stiintifice (de exemplu in stabilirea cauzei mortii, a identitatii persoanei, a filiatiei, a elucidarii mecanismelor diverselor vatamari).

In invatamintul medical, medicina legala apare mai intii ca o disciplina secundara, predata in cadrul altor catedre (anatomie patologica, igiena, toxicologie, psihiatrie) si numerosi medici cu alt profil de baza au adus contributi esentiale in dezvoltarea medicinei legale.

In acest timp s-au creat 3 catedre la Paris, Strasbourg si Montpellier. Mahon la Paris publica in 1801 Medecine Legale et Hygiene Publique. Fodere la Strasbourg publica in 1799 un tratat de medicina legala care a devenit tratatul de baza pentru intreaga Europa timp de 50 ani.

In 1829 se naste Annales d'hygiene publique et de medecine legale si devine cea mai importanta publicatie a specialitatii.

La Paris, Prof. M.J. Orfila, apoi A. Devergie (18350 au fost concomitent profesori de chimie si de medicina legala. A. Tardieu a fost patolog, igienist si medic legist. A. Lacassagne si P. Brouardel s-au ocupat de asemenea si de probleme de igiena si medicina legala. Asemnator si alte nume celebre precum Thoinot, Vibert, Balthazard, Lacassagne, Martin si Chavigny.

Orfila este considerat ca parintele toxicologiei moderne o data cu aparitia Tratat despre otravuri (1814-1815).

Anglia

Samuel Farr a scris primul tratat de medicina legala (1788), Elemente de jurisprudenta medicala.

Primul profesor de specialitate a fost Andrew Duncan senior care a devenit profesor de fiziologie si medicina legala in 1789 la Edinburgh. A fost urmat de sir Robert Christison cea mai mare personalitate engleza a domeniului in secolul XIX, care in 1829 scrie "Tratat despre otravuri" care ramane cea mai buna carte de specialitate in Anglia pentru circa 50 ani.

Au urmat profesorul Traill. In 1858 medicina legala a devenit obligatorie in toate scolile medicale din Anglia. Au continuat sir Douglas Maclaghan (1862-1896), sir Henry Littlejohn (1897-1906)

In Glasgow cursurile de medicina legala incep cu James Armour in 1826, George Watt in 1831, John Pagan in 1830 (The medical Jurisprudence of insanity). De departe cel mai celebru nume in secolul XIX in Anglia a fost cel al lui Alfred Swaine Taylor (1806-1880). Tratatul sau fundamental a fost Principles and Practice of Medical Jurisprudence (1836).

SUA

Sistemul coroner a fost importat din Anglia incepand cu 1636. Primele autopsii au fost efectuate de Estienne in 1647. Primul profesor de medicina legala a fost James J. Stringham in New York (1804). Alte nume celebre au fost Benjamin Rush (1768, Charles Caldwell (1812), fratii T.R. si J.B. Beck (1815, Elements of medical jurisprudence). Incepand cu 1835 medicina legala a fost predata in toate universitatile medicale. Mai putem enumera Wormely T.G. (1867 Micro chemistry of poisons o carte cu reputatie internationala, J.J. Reese Text book of medical Jurisprudence and Toxicology, cartea de referinta pentru studentii din SUA (1884), tratatul in 4 volume al lui R.A. Wihhaus si T.C. Becker (1894).

Perioada moderna: secolul 20 -in prezent

B. In Romania

Primele elemente de medicina legala se regasesc in Legiurile lui Matei Basarab si Vasile Lupu si anume: "Cartea Romaneasca de Invatatura de la Pravilele Imparatesti" tiparita la Iasi in 1646 si "Indreptarea Legii" tiparita la Tirgoviste in 1652. In acestea se fac referiri la expertiza in cazuri de otravire, ranire, nebunie, deflorare, sodomie. Sint indicati

medicii care puteau sa faca expertize, precum si modul cum acestea trebuiau executate. Sint enumerate o serie de infractiuni cum ar fi pruncuciderea, atentatele impotriva moravurilor, incestul, sodomia, violul, sugrumarea, ranirile si otravirile care fac parte din preocuparile medicinei legale.

In anul 1856 Carol Davila infiinteaza Scoala de Chirurgie ulterior denumita Scoala Nationala de Medicina si Farmacie. Aici se preda si medicina legala. In 1862 se infiinteaza pe linga Ministerul de Interne si Ministerul Justitiei un laborator de chimie destinat sa serveasca lucrarilor practice ale invatamintului medical si sa fie in acelasi timp la dispozitia instantelor judiciare pentru cercetari chimico-legale.

In anul 1865, prin aparitia Codului Penal si Instructie Criminala a fost stabilit rolul medicului intr-o serie de cauze judiciare.

In 1861 Gheorghe Atanasovici devine primul profesor de medicina legala la Scoala Nationala de Medicina si Farmacie.

In 1862 Gheorghe Atanasovici este numit Medic Legist al Capitalei.

In 1879 a fost numit profesor de psihiatrie si medicina legala Alexandru Sutzu. Medicina legala in Cluj se leaga de numele lui Nicolae Minovici.

In Bucuresti

Profesorul Mina Minovici (1858-1933) este cel care va reforma medicina legala romaneasca.

In Bucuresti istoricul medicinei legale se leaga nemijlocit de Institutul de Medicina Legala Mina Minovici si de Mina Minovici. La 20 decembrie 1892 avea sa inaugureze primul institut - "Morga orasului".

Din 1898, frontispiciul cladirii, pe care era scris "Morga orasului" va fi schimbat cu cel de "Institutul medico-legal", o decizie istorica intrucat la acea data devine ca atare primul institut de medicina legala din lume. Mina Minovici a identificat faptul ca sistemul medico-legal trebuie sa functioneze complet separate de cel de sanatate publica sau de psihiatrie si trebuie organizat la scara nationala in subordonare teritoriala si stiintifica, de tip piramidal. Iar medicii trebuiau sa fie medici legisti, specialisti in acest domeniu care sa nu aiba alte probleme de rezolvat in cadrul altor specialitati. Aceasta structurare l-a condus la ideea redenumirii morgii pe care tocmai o infiintase drept institut, un adevarat centru national al nou createi retele de medicina legala.

La acel moment (1898), institutul detinea cea mai performanta tehnologie de laborator din Europa, cu precadere in domeniul toxicologic. Modul sau de organizare a specialitatii si a retelei de medicina legala a fost importat in toate tarile europene.

Si astazi formatul certificatului medico-legal sau al raportului de expertiza este foarte asemanator celui imaginat si practicat de catre Mina Minovici. In 1897 prin scindarea catedrei de psihiatrie si medicina legala detinuta de profesorul Alexandru Sutzu se creeaza astfel o noua catedra independenta de medicina legala condusa de acelasi Mina Minovici.

Intre 1932-1938 Institutul a fost condus de profesorul Nicolae Minovici, fratele lui Mina Minovici si creatorul primului serviciu de salvare din Bucuresti.

Intre 1938-1956 Institutul a fost condus de Theodor Vasiliu, cu un scurt interimat asigurat de profesorul Mihail Kernbach de la Cluj in 1940.

Începînd cu 1957, Institutul a fost condus de profesorul de anatomie patologică Emil Craciun pentru că între 1958-1973 destinele medicinei legale să fie încredințate profesorului academician Ion Moraru care va conduce apoi Institutul "Victor Babes".

Între anii 1973-1989 conducerea Institutului de Medicină Legală "Mina Minovici" a fost asigurată de prof. Dr. Moise Terbancea, care a fost, totodată și șeful catedrei de medicină legală din cadrul IMF "Carol Davila" București. Om de o deosebită valoare profesională și morală și cu calități manageriale de excepție, profesorul Terbancea a reușit nu numai păstrarea integrității rețelei de medicină legală din România, al cărui șef a fost, dar a reușit consolidarea poziției de independență a sistemului medico-legal în cadrul unui regim politic totalitar de tip comunist. În 1986, clădirea istorică a Institutului, de pe strada Cauzasi, avea să fie demolată, după eforturi zadarnice de salvare a imobilului, de mare valoare arhitectonică, istorică și sentimentală. La acea vreme întregul sistem de medicină legală din România a fost în pericol de a fi desființat, datorită ignoranței de la acea vreme a șefilor Ceaușescu, care nu înțelegeau "de ce este nevoie de doctori de morți". Prin eforturile în primul rând ale prof. Terbancea, medicina legală românească nu numai că a supraviețuit, dar s-a început construcția actualului sediu al Institutului, lucrări care s-au finalizat în anul 1989, darea în folosință a clădirii având loc, din păcate, la câteva luni după încetarea din viață a profesorului Terbancea.

Timp de peste trei ani (1986-1989), activitatea medico-legala a fost temporar gazduita de Spitalul Pantelimon (actualul asezamint "Christiana"). In aceasta perioada s-a construit noul institut cu sediul in Sos. Vitan-Birzesti nr. 9. Aceasta impresionata realizare arhitecturala are patru nivele, care adapostesc diferitele departamente si laboratoare ale Institutului: Medicina legala clinica (cu laboratoare de investigatii electro-fiziologice si radiologie), Prosectura medico-legala, Psihiatrie, psihologie si criminologie medico-legala, Identificare si serologie medico-legala, Toxicologie medico-legala, Tanatologie (Histopatologie, Tanatochimie, Histochimie, Microbiologie) Genetica medico-legala. Institutul are de asemenea o biblioteca, o capela ortodoxa si un muzeu. Spatii largi sint destinate unor reuniuni academice (doua amfiteatre de 150 si 350 locuri), dotate cu echipamente audio-video moderne.

Profesorul Moise Terbancea a fost autor a numeroase lucrari stiintifice de valoare prezentate la diverse manifestari stiintifice din tara si din strainatate, sau publicate in literatura stiintifica de specialitate in tara si strainatate.

Dupa moartea profesorului Terbancea in 1989 si pana in anul 2001, conducerea Institutului de Medicina Legala "Mina Minovici" a fost incredintata profesorului Dr. Vladimir Belis, a carui contributie la consolidarea sistemului medico-legal romanesc este prezentata mai jos.

Din anul 2001 si pana in prezent la conducerea Institutului se afla profesorul Dr. Dan Dermengiu.

PERSONALITATI IN MEDICINA LEGALA ROMANEASCA

Mina Minovici
(1858 - 1933)

Mina Minovici a studiat farmacia si apoi medicina, fiind deosebit de apreciat de Carol Davila. In 1885, el va pleca pentru specializare in medicina legala la Paris sub indrumarea profesorului Paul Brouardel, una din personalitatile marcante ale medicinei legale europene de la sfirsitul secolului trecut, orientindu-se inca de la inceput catre probleme de medicina legala si toxicologie. Dintre lucrarile stiintifice realizate in aceasta perioada trebuie citate in primul rind cele referitoare la moartea subita si pseudomoartea subita (1929), medicina legala aplicata la arta dentara in 1930, medicina legala si

accidentele de circulatie, studii efectuate in 1927 si 1932, consecintele tardive ale traumatismelor cranio-cerebrale, aspectele psihanalitice si expertiza medico-legala (M. Minovici si I. Westfried).

In 1897 prin scindarea catedrei de psihiatrie si medicina legala detinuta de profesorul Alexandru Sutz se creeaza o noua catedra independenta de medicina legala condusa de acelasi Mina Minovici.

Intre anii 1928-1930 prof. Mina Minovici avea sa publice monumentalul Tratat complet de medicina legala in 2 volume "rodul meditatiilor observatiilor si experimentarii personale in decursul unei vieti de om".

Intre 1919-1930 Mina Minovici a fost ales de patru ori decan al Facultatii de Medicina din Bucuresti, demnitate pe care a onorat-o printr-o rodnică activitate.

Mina Minovici a fost de asemenea primul director al Institutului Stomatologic de Perfectionare infiintat in 1929 la Spitalul Coltea din Bucuresti, institutie ce a jucat un rol deosebit in evolutia stomatologiei romanesti.

La intoarcerea in tara avea sa inaugureze primul institut - "Morga orasului" la 20 decembrie 1892. Din 1898, frontispiciul cladirii, pe care era scris "Morga orasului" va fi schimbat cu cel de "Institutul medico-legal". Mina Minovici a condus institutul pina in 1932. In 1913 au inceput o serie de lucrari de extindere care a fost intrerupte de primul razboi mondial, dar reluate si finalizate in 1924, institutul cuprinzind sali de expunere si conservare frigorifica a cadavrelor aduse la expertiza, sali de autopsie.

Medicina legala - *Dux auxiliumque justitiae* - conducatorare si in acelasi timp auxiliar al justitiei, a fost spiritul si crezul stiintific a unei cariere de exceptie.

Nicolae Minovici
(1868 - 1941)

La Cluj, creatorul scolii romanesti de medicina legala a fost prof. Nicolae Minovici, fratele si cel mai apropiat colaborator al lui Mina Minovici.

La numirea sa ca profesor la noua facultate romaneasca Nicolae Minovici era deja o autoritate recunoscuta in specialitate printre altele si prin sistemul de fotografiere postmortem premiat cu medalia de aur la expozitia internationala de igiena sociala Roma 1912.

Teza sa de doctorat "Tatuajele in Romania" este o premiera in literatura romaneasca de specialitate care arata importanta tatuajului in practica medico-legala si a stabilirii identitatii.

In perioada sa clujeana, intre 1919-1932, Nicolae Minovici publica o serie de studii referitoare la procesul de autoliza, alcoolism, anomalile congenitale ale inimii,

osteologia medico-legala, precum si o remarcabila monografie de specialitate privind tehnica autopsiei medico-legale, aparuta in 1924.

Celebre in lume sint experientele intreprinse de Nicolae Minovici in 1904 privitoare la mecanismul mortii prin spinzurare. El s-a supus unor experiente extrem de riscante spinzurindu-se timp de 6 pina la 10 secunde, cea mai lunga a durat circa 25 secunde. El descrie simptomele ce preced moartea in astfel de imprejurari. Experientele si concluziile la care a ajuns asupra mecanismului mortii prin spinzurare au fost acceptata de toata lumea medicala si reproduse in tratate de medicina legala straine, precum Lacassagne si Bokarius care reproduc integral in tratatele lor atit textul cit si figurile savantului roman.

In 1936, Nicolae Minovici va crea o prima structura de Societate de Medicina Legala din Romania pe care intituleaza Asociatia Medicilor Legisti, precum si a unei reviste, Revista de Medicina Legala, o prima publicatie periodica de specialitate ce va apare trimestrial pina in 1940, publicare intrerupta de anii razboiului.

In 1937, Nicolae Minovici a organizat in calitate de secretar general, cel de al XII-lea Congres international de antropologie care s-a tinut la Bucuresti alaturi de profesorul Francis Iosif Rainer. De asemenea Nicolae Minovici a desfasurat o bogata activitate in plan medico-social, fiind intemeietorul primei structuri de salvare din Bucuresti - Societatea Salvarea - 1906, a Spitalului de Urgenta in 1934 si a Scolii Samaritene din acelasi an. Este de asemenea creatorul Muzeului de arta populara care ii poarta numele.

Mihail Kernbach
(1895 - 1976)

Nascut in comuna Vidra, in 1895, jud. Vrancea, Mihai Kernbach a urmat Facultatea la Iasi si Cluj. Pentru deosebitele calitati de cercetator, Mihai Kernbach a fost remarcat de fratii Mina si Nicolae Minovici si retinut in invatamintul superior, astfel incit intre anii 1919-1921 a lucrat ca preparator la Catedra de Anatomie Patologica; in 1921 a devenit doctor in medicina; in 1923 a fost numit sef de lucrari la Catedra de Medicina Legala; in 1927 avind titlul de conferentiar a predat cursuri la Academia de Drept din Oradea, intre anii 1932-1951 a fost numit profesor la Catedra de Medicina Legala a Facultatii de Medicina din Cluj. A indeplinit functia de decan intre anii 1945-1948. In 1948 a devenit rector, functie din care a demisionat in 1950.

Dupa excluderea sa din partidul comunist in 1951, la recomandarea prof. Parhon si a prof. Rainer, a fost transferat la Facultatea de Medicina din Iasi unde a functionat pina in 1964. Practician desavirsit, s-a implicat in rezolvarea celor mai dificile cazuri de crime si morti suspecte. Ca expert, s-a remarcat prin curajul opiniei, rigoarea stiintifica si

experienta practica; a apelat la metode variate, adecvate fiecarui caz, respingind rutina si transformind expertiza intr-o adevarata demonstratie stiintifica.

A fost numit medic legist al judetului Cluj in 1930, director al Institutului Medico-Legal Cluj intre anii 1946-1952 si al Institutului Medico-Legal Iasi intre anii 1952-1964. A fost cooptat in echipe internationale de expertiza medico-legala, cum a fost comisia de clarificare a situatiei de la Katin. Preocupat de prestigiul specialitatii fata de justitie, a largit sfera probelor obiective medico-legale prin aplicarea, din anul 1928, dupa experienta franceza, a noilor metode imuno-ereditare in filiatie.

Personalitate complexa, pedagog si practician, profesorul Kernbach a fost, intreaga viata, dominat de pasiunea pentru cercetare. In jurnalul sau personal marturiseste ca inceputurile muncii de cercetare s-au datorat climatului de emulatie si efervescenta a Facultatii de Medicina din Cluj. Au urmat, dupa cum exemplifica, "7 ani de cercetari asupra sistemului nervos placentar, 5 ani pentru histopatologia hipoxiei, peste 30 de ani in problemele judiciare ale avortului si caderii".

Particularitatile patologice medico-legale, variabilitatea relatiilor cauzale in medicina legala au fost sintetizate in "Tratatul de medicina legala" editat in 1957.

Ion Moraru
(1927 - 1989)

Absolvent al Facultatii de Medicina din Cluj in anul 1953 cu diploma de merit (magna cum laude), a urcat toate treptele ierarhiei universitare, de la preparator la profesor sef de catedra.

Datorita remarcabilelor sale calitati de medic, dascal si om de stiinta a detinut functii importante in domeniul ocrotirii sanatatii si cercetarii stiintifice medicale: vicepresedinte al Consiliului Executiv al OMS, membru titular si viceprezinte al Academiei de Stiinte Medicale, presedinte al Sectiei Romane a Uniunii Medicale Balcanice, presedinte al Societatii de Morfologie Normala si Patologica, presedinte al Comisiei Nationale de Microscopie Electronica, presedinte al Comisiei Nationale de Imunologie, membru al Academiei Internationale de Medicina Legala, expert in genetica umana al OMS, membru in Consiliul de conducere al Uniunii Internationale a Societatilor de Imunologie, membru de onoare al Societatii Franceze de Imunologie, membru in Consiliul de conducere al Asociatiei Internationale "Medicii Lumii impotriva Razboiului Nuclear" (I.P.P.N.W), detinatoare a Premiului Nobel pentru pace in anul 1985 si multe altele.

Intre 1958-1973 destinul medicinei legale avea sa fie legat de profesorul Ion Moraru. Domeniul in care profesorul Moraru s-a afirmat cu cea mai mare stralucire a fost cel al cercetarii bio-medicale. El a fost cel ce a avut o contributie determinanta la dezvoltarea pe baze moderna a anatomiei patologice, la reintroducerea geneticii in

cercetarea si practica medicale, in anii de trista amintire cind genetica se afla inabusita in dogmele micriurismului, precum si la renasterea imunologiei in tara noastra. Activitatea sa stiintifica, deosebit de valoroasa si bogata s-a concretizat in peste 350 de lucrari publicate in tara si strainatate, aducind contributii originale in domeniul anatomiei patologice, medicinei legale, geneticii si imunologiei.

In domeniul geneticii moderne sint de mentionat cercetarile referitoare la determinismul genetic al allotipurilor imunoglobulinelor umane precum si publicarea pentru prima oara in tara noastra in epoca postbelica a unei monografii de genetica moderna "Introducere in Genetica Moleculara".

In domeniul imunologiei fundamentale si imunopatologiei s-a remarcat prin contributii deosebit de valoroase si originale care au constituit contributii romanesti la dezvoltarea aceste stiinte moderne.

Vladimir Belis
1930

S-a nascut in Bucuresti la 1 mai 1930. A urmat cursurile Facultatii de Medicina Bucuresti in perioada 1948-1954. Din 1959, imbratiseaza cariera universitara, parcurgind toate etapele didactice, de la preparator pina la Profesor universitar in 1990. Din acelasi an devine si seful Sef Catedrei de Medicina Legala al Facultatii de Medicina din cadrul Universitatii de Medicina si Farmacie "Carol Davila". Lista de lucrari publicate este impresionanta, cuprinzind patru monografii, cinci cursuri si manuale, 185 lucrari stiintifice publicate sau comunicate publicate. Din acestea, reprezentind puncte de referinta pentru practica si cercetarea in Medicina Legala Romaneasca trebuie mentionate: Traumatologia mecanica in practica medico-legala si judiciara, Ed. Academiei, Bucuresti, 1985, Aspecte toxicologice, clinice si medico-legale in etilism, Ed. Medicala, Bucuresti 1988, Indreptar de practica medico-legala Ed. Medicala, 1990, Investigatia microscopica in medicina legala, Ed. Academiei, Bucuresti, 1993, lucrare care a obtinut premiul Academiei Romane in 1995, Ghid de urgente medico-judiciare, Ed Scripta 1998.

O mentiune cu totul speciala o merita monumentala lucrare Tratat de Medicina Legala, (2 volume, 2000 pagini) Ed. Medicala, 1995. Lucrarea, editata sub redactia Profesorului V. Belis, cu valente enciclopedice si pluridisciplinare, constituie o sinteza a celor mai recente cunostiinte atit in medicina legala cit si in specialitatile medicale conexe.

Recunoasterea pe plan intern si international a meritele stiintifice deosebite s-a materializat prin obtinerea unor prestigioase titluri academice: Membru titular al Academiei de Stiinte Medicale din Romania (1973), Membru titular al Academiei

Internationale de Medicina Legala (1973) Membru al Academiei de Stiinte din New York (1998), Membru al Academiei de Medicina Legala din S.U.A.(2000).

De numele profesorului Belis se leaga reinfiantarea in 1992 a Societatii Romane de Medicina Legala, dupa primul pas facut in 1936 de Nicolae Minovici, al carei presedinte este de la acea data si pina in prezent. Profesorului Belis i se datoreaza de asemenea reaparitia in 1993 a "Revistei Romane de Medicina Legala" si succesul ulterior al acestei publicatii de circulatie internationala, apreciata si inclusa in cadrul marilor nomenclatoare internationale de specialitate, in paginile careia au fost publicate cu regularitate articolele unor autori din toate continentele. De la aparitie si pina in prezent a asigurat functia de Redactor Sef.

In calitate de presedinte al Comisiei de Bioetica a Academiei de Stiinte Medicale Romane, a militat cu energie si perseverenta pentru a introduce in constiinta lumii medicale romanesti a problematicii eticii medicale, constituita in recent intr-o adevarata specialitate medico-filozofica, bioetica, devenind in 1998, membru (in calitate de reprezentant al Romaniei) al Comitetului de Bioetica (CDBI) al Consiliului Europei. Tot in aceeasi directie, trebuie apreciate eforturile depuse in calitate de presedinte, in cadrul Comisiei de transplant al Ministerului Sanatatii pentru crearea cadrului etic, legislativ si organizatoric al prelevarii si transplantului de tesuturi si organe. Merita mentionata de asemenea rolul activ jucat de Prof. Vladimir Belis in calitate de presedinte al Comisiei de Bioetica si al Comisiei pentru Medicina Legala a Ministerului Sanatatii, cit si ca presedinte al Comisiei de Disciplina a Colegiului Medicilor Bucuresti.

A militat activ pentru sensibilizarea societatii civile si a organismelor de stat, asupra necesitatii coordonarii eforturilor in lupta impotriva traficului si consumului ilegal de droguri, devenind in 1994 Membru al Asociatiei Romane de Lupa Impotriva Drogurilor (ARLID). Poate cea mai importanta realizare a Profesorului Belis, in orice caz cea care a necesitat cel mai mare consum de energie si o perseverenta iesita din comun a fost conceptia Legii privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala, a Regulamentului de aplicare al acesteia precum si a Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari medico-legale.